

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŻYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „ST RZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniu sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Komunalna Kasa Oszczędności w Chełmży — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 148.

Chełmża, wtorek, dnia 2-go lipca 1929 r.

Rok II.

Otwarcie Wystawy Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych.

W niedzielę 23 ubm. nastąpiło otwarcie Wystawy T.N.S.W. zorganizowanej w Poznaniu w związku z PWK. w państw. gimn. m. Marcinkowskiego (ul. Grunwaldzka 1.).

Wśród zaproszonych gości reprezentowali władze i instytucje społeczne pp. Kurator Okr. Szk. Pozn. Dr. J. Namysł, Wiceprezydent Dr. Kiedacz, Dyr. Szczurkiewicz, Redaktor Krzywy i przedstawiciele prezydium Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych z panem prezesem prof. Sierpińskim na czele, który imieniem Towarzystwa przemówił do zebranych w następujące słowa:

Zanim poproszę p. Kuratora Namysła o dokonanie otwarcia naszej wystawy, pozwolę sobie w kilku słowach wyjaśnić jej cel, oraz powody, dla których znalazła się właśnie tutaj.

Jak wiadomo, całe szkolnictwo polskie było budowane przez nauczycielstwo TNSW. skupia w sobie większość całego nauczycielstwa polskiego i z jego to łona wyszły pierwsze nasze władze oświatowe. To też staraliśmy się utrzymać związek między pracą nauczycieli, a tworzeniem szkolnictwa przez Państwo, i dla tego umieściliśmy naszą wystawę tutaj, gdzie właśnie miał być dalszy ciąg wystawy Ministerstwa Oświaty.

Wystawa nasza przeznaczona jest nie dla fachowców i specjalistów, lecz dla szerszego ogółu zwiedzającego wystawę krajową. W wykresach, które wystawiamy, chcielibyśmy zadokumentować intensywną pracę nauczyciela w różnych działach jako to: nauczanie, organizację szkolnictwa, pracy naukowej i wreszcie pracy społecznej. Przeprowadzona wśród członków naszego Towarzystwa ankieta dała w tym względzie bardzo wydatne wyniki.

Jak świadczą wykresy, nauczycielstwo pomimo niezmiernie ciężkich warunków, w jakich się znajdowało, ujawniło olbrzymią pracę autorską, której drobna część zaledwie dało się wystawić. Dwa organy naszego towarzystwa, Muzeum i Przegląd Pedagogiczny, są obok lwowskiej „Szkoły“ najstarszymi w Polsce czasopismami pedagogicznymi. Prócz pracy ściśle pedagogicznej, ujawnia się też praca wychowawcza pozaszkolna, której wyrazem jest ściśle z naszym Towarzystwem związane wydawnictwo dla młodzieży „Iskry“.

Niemalą jest wreszcie praca naukowa członków naszego towarzystwa wyrażająca się w pokaznej liczbie rozpraw i książek, o charakterze czysto naukowym, często w obcych językach drukowanych.

I na innym polu rozwija TNSW. pracę wydawniczą. Zapoczątkowana przez nasze Towarzystwo instytucja, rozrosła się w potężną organizację wydawniczą, która w ciągu swego istnienia dała kilkanaście milionów książek, jako wkład do ogólnej kultury narodowej.

Intensywna praca twórcza nauczycielstwa znajduje wreszcie swój wyraz w opracowywaniu memoriałów i projektów dotyczących się szkolnictwa, składanych odpowiednim władzom. Ten dział pracy uwydatnił się w wykresach.

Muszę tu podkreślić, że zorganizowanie naszej Wystawy jest przede wszystkim zasługą kol-

Zwycięstwo parlamentarne rządu francuskiego.

Paryż. Na wtorkowym nocnym posiedzeniu, trwającym do godziny 2 w nocy, odbyła izba deputowanych dyskusję nad interpelacjami w sprawie zajęć w Marokko.

Dyskusja zakończyła się przyjęciem porządku dziennego Verlota z Francji Francina Bouillona i Barétyego (lewica republikańska), wyrażający rządowi wotum zaufania.

Socjalistyczny porządek dzienny w sprawie śledztwa nad zajęciami marokańskimi przez komisję parlamentarną odrzucono 347 głosami prze-

ciw 207. Odrzucono również porządek dzienny radykalnej proponowany przez Daladiera, wzywający rząd do uprawienia w Marokku polityki pokojowej.

W dyskusji nad temi wnioskami oświadczył Briand między innymi, że polityka francuska Marokku ma na celu tylko uspokojenie kraju oraz że obsadzenie obu posterunków, o które toczy się w ostatnim czasie walki, nastąpiło na żądanie dwu wiernych Francji szczepów.

Piorun uderzył w gmach Reichstagu

Berlin. Podczas krótkotrwałej burzy, jaka przeszła nad Berlinem, uderzył grom w dach Reichstagu, podczas dyskusji.

Smuga ognia przesunęła się zygżakiem po ścianie poza trybuną obrad, uszkadzając pewną część urządzeń elektrycznych.

W tej chwili poseł narodowo-socjalistyczny który właśnie przemawiał, wykrzyknął, zwracając się pod adresem socjalistów:

„Ten piorun to ostrzeżenie z niebios, skierowany pod waszym adresem. Grom gniewu uderzył w was tak, jak ten piorun z nieba“.

Straszna eksplozja w Bratysławie.

Dotychczas 8 zabitych i 14 rannych.

Praga. We fabryce gumy w Bratysławie (Preszburg) wydarzyła się w czwartek o godz. 8-mej rano wielka eksplozja.

Całe skrzydło gmachu fabrycznego padło pastwą płomieni. Dotychczas wydobyto z gruzów 8 zabitych i 14 ciężko rannych, istnieje jednak obawa, że pod gruzami znajduje się jeszcze więcej ofiar.

Przerazające szczegóły.

Pożar w fabryce gumy Hornes et Comp. do godziny południowej jeszcze nie został ugaszony. Eksplozja nastąpiła wskutek zapalenia się przez krótkie spięcie pary benzynowej.

Miejsce katastrofy przedstawia straszliwy widok. Grube belki żelazne zostały zupełnie pogięte, a okolica fabryki obsiana jest gruzami oraz odłamkami wszelkiego rodzaju.

Katastrofa nastąpiła tak niespodziewanie, tylko mała część zatrudnionych we fabryce robotnic zdążyła wybiec na pole bez odniesienia poważniejszych obrażeń.

U niektórych wydobytych zwłok brakują członki, które zostały ofiarom oderwane przez eksplozję. Liczne robotnice zdostały się uratować, odrzucając tylko mniejsze lub większe poparzenia.

Pod przewróconym kotłem parowym znalazła się zwłoka robotnicy, która widocznie pod kotłem szukała schronienia przed katastrofą.

Wywołany przez katastrofę popłoch wśród ludności powiększył się jeszcze przez to, że wszystkie linie telefoniczne zostały przerwane, tak, że straż pożarna i oddziały ratownicze musiano przewozić zapomocą góńców.

Do akcji ratowniczej został wysłany również większy oddział wojskowy garnizonu bratysławskiego.

Kopczewskiego, któremu składam tutaj imieniem Zarządu Głównego podziękowanie za pracę i trudy, których nie szczędził.

Mamy nadzieję, że Wystawa nasza przyczyni się do oświadczenia i zrozumienia tej wydatnej roli, jaką odgrywa w społeczeństwie nauczycielstwo.

Dziękując Panu Kuratorowi za to, że zechciał zgodzić się na podkreślenie wagi naszej Wystawy przez osobisty udział w jej otwarciu, proszę go równocześnie o dokonanie aktu otwarcia“.

Następnie Pan Kurator Dr. Namysł dokonał otwarcia Wystawy, podkreślając jej doniosłość dla poznania się szerszego ogółu społeczeństwa z pracą oświatową i działalnością kulturalno-narodową jednego z najstarszych na ziemiach polskich stowarzyszenia nauczycielstwa szkół średnich.

Prof. Kopczewski jako organizator Wystawy objaśnił następnie zebrany zasady, którymi się rząd przy wyborze eksponatów i wykresów ma-

jących dać obraz działalności Tow. Naucz. Szkół Śred. wszechstronny.

Do szczegółów Wystawy wrócimy w najbliższym czasie.

Dyplomaci polscy w Charkowie

W charbińskim piśmie „Zaria“ ukazał się wywiad z pierwszym delegatem rządu Rzeczypospolitej, akredytowanym przy rządzie Zjednoczonych Chin w Nankinie, Bartłem de Weydenthalerem, który przybył do Charbinu z Warszawy w towarzystwie radcy delegacji polskiej Krysinińskiego.

Na dworcu w Charbinie dyplomaci polscy powitani zostali przez członków Polonji charbińskiej z konsulem Symonowiczem na czele. W rozmowie z dziennikarzami przedstawiciel Polski oświadczył, że przybył do Chin w celu nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Chinami na zasadzie zawartego w roku ub. traktatu.

Dnia 27 bm. zmarł po długich cierpieniach przeżywszy lat 75 ś. p.

WILHELM MENZEL

Zmarły pracował w naszym przedsiębiorstwie przeszło lat 30 i odznaczał się zawsze swoją gorliwością i prawem charakterem.

Zachowamy o Nim zawsze wdzięczną pamięć!

**Zarząd
Cukrowni Chełmża.**

Dnia 27. b. m. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach nasz współpracownik ś. p.

WILHELM MENZEL

przeżywszy lat 75.

Wzorową pracowitością i koleżeńską uczynnością zaskarbił sobie wśród nas pamięć na zawsze!

**Urzednicy
Cukrowni Chełmża.**

Wszelkie prace

malarskie

wewnętrzne i zewnętrzne
wykonuje solidnie i po
przystępnych cenach.

Fr. Zieliński
mistrz malarski

Toruńska 14. II.

Kupuj tylko wyroby krajowe!

DLA SMAKOSZY!!!

**Cukierki, Czekolady,
Keksy, Konfekty**

poleca

Wiktor Olszewski

Toruńska 36.

Srebro i złoto

oraz monety

kupuje po najwyższej
cenie dziennej

Gołbiewski

Zakład zegarmistrzowski
i złotniczy Rynek 14

Pilki

w rozmaitych wielkościach
i kolorach ma stale na składzie.

**Skład Papieru
Druk. Przemysł.**

**Poszukuje się
skromnie umebl.**

pokoju

Zgl. do Przgl. Pom.

Posiadaczom

Radio - aparatów

podaję niniejszem do wiadomości, że ładuję i reperuję

AKUMULATORY

oraz dostarczam takowe po cenach fabrycznych

Filip Kowalski Zakład ślusarski i elektr.
techniczny ul. Szewska 51.

Formularze

Wykaz potrąceń na państwowy podatek dochodowy od uposażeń służbowych (emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę) **stale na składzie w Drukarni Przemysłowej.**

**Bydgoska
Garbarnia i
Białoskórnia**

Bydgoszcz Jasna 17

Przyjmuje do garbowania na rindboksy-Bokskalf, alonówki, oraz garbuje wszelkie skóry z włosiem.

Druki

wszelkiego rodzaju wykonuje gustownie szybko i tanio

**Drukarnia
Przemysłowa.**

Kosy i sierpy znane najlepszej marki
Pleszewianka każda sztuka pod gwarancją
Łopaty, widły, szpadle
Podkowy podkowiec

Młotki do tłuczenia kamieni

Gwoździe wszelkiego rodzaju

Wagi do ważenia owoców

Łańcuchy wszelkiego rodzaju i pastwiskowe.

Wszelkie okucia budowlane i narzędzia dla rzemieślników, jako sprzęty domowe i kuchenne poleca po najniższych cenach

Wojciech Balcerowicz
Chełmża, Rynek 13.

Kino „Polonia”

w roli głównej:

Paweł Wegner

Początek seansów
o godz. 7¹⁵ i 9¹⁵

Razem 20 aktów.

Na ogólne życzenie

we wtorek d. 2-go bm. tylko jeden dzień!
Potężny dramat salonowo-sensacyjny w dwóch serjach
dwie serje razem!

I serja **Dom Grzechu**
II „ **Tragedja Ojca**

Potężne to arcydzieło powinien każdy zwiedzić, ponieważ ilustruje namiętność kobiet, a przede wszystkim „miłość Ojca”.

Reklama dźwinnia handlu